

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 27. hét

NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Tanácskozás az uniós erdélyi és a felvidéki magyar érdekképviseletről

Erdélyi és felvidéki magyar érdekképviselet az Európai Parlamentben címmel tartott tanácskozást a Nemzetpolitikai Kutatóintézet Répás Zsuzsanna helyettes államtitkár, valamint Sógor Csaba és Csáky Pál EP-képviselők részvételével Budapesten június 27-én. A beszélgetést Kántor Zoltán, az NPKI igazgatója moderálta. Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint a most induló kormányzati ciklusban új lehetőségek nyílnak meg a magyar nemzetpolitikában. Köszöntőjében rámutatott: az elmúlt években nagyon megerősödtek azok a szálak, amelyek a külhoni közösségeket és embereket Magyarországhoz kötik, és ezzel más, új érdekképviseleti lehetőségek nyílnak az unióban is. A munkát ugyanakkor csak összefogással és folyamatos párbeszéd mellett lehet végezni, az együttműködés a nemzetpolitika alapelve - hangsúlyozta a helyettes államtitkár, kijelentve: nem lehet úgy nemzetpolitikát csinálni, hogy Budapesten egy íróasztal mellett találják ki, mire van szükségük a külhoniaknak. Fontosnak tartja, hogy a jövőben az unióban jobban odafigyeljenek az őshonos kisebbségek jogaira, és ehhez a magyar képviselők megtalálják partnereiket. Csáky Pál, a Magyar Közösség Pártja EP-képviselője úgy fogalmazott: egyetlen népet, nemzetet, nemzettöredéket sem lehet kívülről megmenteni. Ha egy közösség nem hisz magában és a jövőjében, akkor nagy baj van - mondta, hozzátéve: ez a Felvidéken négy-öt éve, a pártszakadás óta kardinális kérdés; a vegyes párti filozófia azóta megmutatta igazi arcát, és a felvidéki magyar társadalom egyre nagyobb része számára válik világossá, nem ez a jövőbe vezető út. Az volt a kérdés, tudnak-e új energiát adni a nemzeti megmaradás ügyének - jelentette ki a felvidéki magyar politikus, hozzáfűzve: az elmúlt három választás ezt visszaigazolta. Sógor Csaba, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség EP-képviselője arról beszélt, hogy nem voltak kényszerhelyzetben, hogy egyezkedjenek politikai ellenfeleikkel. Hozzátette, ahol volt kapcsolattartás az emberekkel, ott a magyar részvétel is nagyobb volt. A közel 15 százalékkal kisebb részvételi arány annak köszönhető, hogy nem sokat változott az erdélyi magyarság egyéni és közösségi helyzete - vélte Sógor Csaba, hozzátéve: az idei választáson hozták az országos átlagot. A románság elnökválasztási előjátéknak tekintette az EP-kampányt, és az RMDSZ volt az egyetlen politikai alakulat amely európai témákat hozott - jelentette ki.

Közvitára kerül az RMDSZ autonómia-tervezete

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) és a Magyar Polgári Párt (MPP) elnökeinek jövő hétre tervezett egyeztetése után közvitára bocsátják a Székelyföld területi autonómiájára vonatkozó RMDSZ-es törvénytervezetet – jelentette be Kelemen Hunor. Az RMDSZ elnöke Magyarfenesen egy szoborpark megnyitóján vett részt vasárnap, ekkor válaszolt az újságírók aktuálpolitikai kérdéseire is. „Miután megkapjuk a Magyar Polgári

Párt javaslatait, mi is elemezzük ezeket, de azután rögtön fel fog kerülni az RMDSZ honlapjára a tervezet! – közölte Kelemen Hunor. A miniszterelnök-helyettesi tisztséget is betöltő politikus hozzátette, hogy a törvénytervezet mellett az RMDSZ alkotmánymódosító javaslatait is nyilvánosságra hozzák. „Egyértelmű, hogy a mostani alkotmányos keretek közé nem fér be az autonómiatervezetnek az a változata, amely számunkra elfogadható lenne! – jelezte az RMDSZ elnöke. Hozzátette, az alkotmánymódosító elképzelések nem fognak nagy mértékben különbözni azoktól az elvektől, amelyeket a szövetség már korábban is ismertetett. Ez tartalmazni fogja az RMDSZ regionális elképzeléseit, és a dél-tirolihoz hasonló régió belüli autonóm alrégió kialakításával kapcsolatos elképzeléseit. Az MTI kérdésére, hogy tartható-e még a szövetségnek az az ígérete, hogy a jelenlegi parlamenti ülésszakban benyújtják a törvényt, Kelemen Hunor kijelentette, nincs jelentősége annak, hogy mikor nyújtják be. Hozzátette, a parlament titkársága az ülésszakok közötti nyári szünetben is dolgozik. Akár ebben az időszakban is iktattatni lehet a törvénytervezetet.

Az UNESCO oltalmába ajánlják Csíksomlyót

Újrakezdte a művelődési minisztérium a csíksomlyói búcsú felterjesztésének folyamatát az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) világörökség-listájára. Hegedüs Csilla művelődési államtitkár a Krónikának elmondta, kénytelenek voltak újrakezdeni a procedúrát, és ezt meg is tették. Az államtitkár emlékeztetett, két évvel ezelőtt Kelemen Hunor kulturális miniszterként a jelöléshez szükséges iratsomót elküldte Párizsba, az UNESCO székhelyére, a bizottság azonban néhány technikai jellegű kiegészítést kért, ám mivel az RMDSZ már nem volt kormányon, a kulturális és örökségvédelmi minisztérium hatáskörébe tartozó országos szellemi örökség-bizottság nem válaszolt a kérésre. Mivel a válaszadásra szabott határidő időközben lejárt, az egész folyamatot újra kellett kezdeni, magyarázta az államtitkár. Hegedüs Csilla hangsúlyozta, az iratsomó nem változott, hiszen amikor két évvel ezelőtt leadták, a csíksomlyói kegytemplomot működtető erdélyi ferences rend teljes egészében egyetértett annak a tartalmával, a búcsút vallásos eseményként terjesztették fel a világörökség-listára, szem előtt tartva annak eredeti lelkiségét és szellemiségét. Az UNESCO-bizottságnak az iratsomó kézhezvétele után újabb egy éve van arra, hogy kérdéseket tegyen fel ezzel kapcsolatban, az államtitkár becslése szerint a döntés 2016-ra várható.

A belső önrendelkezést magyarázzák az RMDSZ székelyföldi politikusai

Erdélyt és a Székelyföldet nem az etnikai dominanciának, hanem az etnikai méltányosságnak és együttműködésnek kell jellemeznie – olvasható többek közt abban a kedden közzétett röpiratban, melyben az RMDSZ három székelyföldi politikus

elmagyarázza, mire gondolnak a székelyek, amikor autonómiát akarnak. A Tamás Sándor, a Kovászna megyei önkormányzat elnöke, Antal Árpád, Sepsiszentgyörgy polgármestere, és Tánzos Barna Hargita megyei szenátor által jegyzett írás szerint az elképzelt autonómia egyik legerőteljesebb komponense, hogy a román mellett a magyar is hivatalos nyelve legyen a régióknak. Erre azért van szükség, mert a hivatalos magyar nyelvhasználat a Székelyföldön az állami intézményekben a mai napig esetleges, szórványos és egyéni függő. Mint írják, az igazságszolgáltatásban ma rosszabb a helyzet, mint a kommunista diktatúra idején volt. Az RMDSZ politikusai a külügy és a hadügy kivételével az összes kormányzati kompetenciát az autonóm régióknak adnák át. Ezzel szerintük sokkal hatékonyabbá válna a döntéshozó folyamat. A helyben fizetett adókat helyben használnák fel, ezeknek csak öt százaléka kerülne az államhoz. A régió ásványi és altalajkincseinek – így az ásványvizeknek is – a kitermelési és koncessziós joga a tartományt illetné. Az RMDSZ politikusai úgy vélik, nem kell a tartomány elszegényedésétől tartani, mert a székelyföldi megyék szinte harminc százalékkal többet fizetnek be az államkasszába, mint amennyit visszakapnak. Az etnikai arányosság kérdését tartották az autonómia harmadik fontos komponensének. Mint írják, a 71,6 százalékban magyarok által lakott Kovászna megyében „ötven bíróból csak öt magyar, ötven ügyészből csak kettő magyar, és a rendőrség kötelékében szolgálók 95 százalékos többségben román nemzetiségűek, akik kevés kivétellel nem is beszélik a magyar nyelvet”. Szerintük Hargita megyében sem sokkal jobb a helyzet. Az RMDSZ-es politikusok a székelyföldi románok helyzetének rendezését is sarkalatos kérdésnek tartják. Számukra teljes körű kulturális autonómiát biztosítanak. Ez garanciát jelentene arra, hogy nyelvi és kulturális jogaik a legkisebb mértékben sem csorbulnának. Szerintük hasonló kulturális autonómia illetné meg a Székelyföldön kívül élő erdélyi magyarokat is.

Biró: felül kell vizsgálni az RMDSZ–MPP-együttműködést

Jövő héten mindenképpen tárgyalóasztalhoz ül a Magyar Polgári Párt (MPP) és az RMDSZ országos vezetősége, hogy elemezze a három hónappal ezelőtt megkötött együttműködési megállapodást – jelentette be kedden Marosvásárhelyen Biró Zsolt, a polgári párt elnöke. A politikus elmondta, itt az ideje, hogy az akkor megkötött keretegyezményt görcső alá vegyék. „Át kell beszélnünk, hogy miként működött eddig. Vannak fenntartásaink az RMDSZ autonómiastátútumával kapcsolatban, hiányérzeteink a nemzeti együttműködés terén, ezeket tisztázni kell. Párbeszédre törekszünk, és úgy gondoljuk, hogy a keretegyezményt tartalommal kell megtölteni” – mondta a polgári párt vezetője. Elmondta továbbá, a jövő hétre időzített egyeztetésen átnyújtanak az RMDSZ-nek egy munkadokumentumot, amely véleménye szerint „meghatározó erővel kell hogy bírjon az autonómiapolitikában”. „Ez a dokumentum kellene hogy legyen az önrendelkezés érdekében kifejtett politikai cselekvés alapja” – szögezte le Biró. A pártelnök továbbá utalt arra, hogy az együttműködés értelmében a polgáriak komoly segítséget nyújtottak az RMDSZ-nek az EP-választáson. „Ahol erős az MPP szervezete, ott a mozgósítás is jó volt” – jegyezte meg. Biró Zsolt egyébként üdvözölte az RMDSZ marosvásárhelyi elnökének,

Peti Andrásnak a kijelentését, miszerint Marosvásárhelyen és Maros megyében a három romániai magyar politikai szervezetnek megegyezésre kell törekednie 2016-ban, a helyhatósági választásokon. „Egyelőre nem személyekről, hanem elvekről kell beszélni. Ahhoz, hogy leválthassuk a jelenlegi városvezetést, minden, magyarokat mozgósító szervezetre szükség van. Azt gondolom, hogy ez egy új szemlélet, mert az RMDSZ eddig erőből politizált” – mondta Biró Zsolt.

Slota az MKP felosztatását kérte

A Ján Slota-féle Keresztény Szlovák Nemzeti Párt (KSNS) beadvánnyal fordult a főügyészséghez, melyben követeli, hogy a főügyészség tegyen javaslatot a Legfelsőbb Bíróságon az MKP felosztatására. A KSNS azért kezdeményezi az MKP felosztatását, mert a pártnak van egy autonómia-tervezete, mely szerintük veszélyezteti Szlovákia területi egységét. A KSNS szerint emellett az MKP elnökét, Berényi Józsefet törvénytelenül választották meg a párt élére, ugyanis kétséges, hogy szlovák állampolgár-e. Slota pártja mindezt az állampolgársági törvényre hivatkozva kéri, az a gyanújuk ugyanis, hogy Berényi felvette a magyar állampolgárságot, ám a törvény értelmében így automatikusan megfosztják szlovák állampolgárságától. Az ügyészség ezért azt kéri az MKP-től, hogy küldjék el az autonómiatervezetet, vagy magyarázzák meg, hogy a tervezet veszélyezteti-e Szlovákia területi egységét. Ugyanígy magyarázatot várnak azzal kapcsolatban is, törvényesen áll-e a párt élén Berényi József. Az MKP válaszában hangsúlyozta, hogy a párt minden tevékenysége, és programdokumentuma az alapszabályból indul ki, amelyet a szlovák belügyminisztérium is regisztrált. Berényi válaszelevelében kijelenti, szlovák állampolgárként választották meg a párt élére, tehát a törvénnyel összhangban. Az MKP hozzáteszi: a párt a törvényeknek megfelelően tevékenykedik, így nincs ok a felosztatására, és meggyőződésük, hogy a KSNS beadványát az ügyészség elutasítja.

Répás: Dózsa György minden magyar példaképe lehet

Dózsa György halálának 500. évfordulója alkalmából szombaton emlékkonferenciát, vasárnap ünnepélyes szoboravatót tartottak az 1514-es parasztfelkelés vezetőjének tiszteletére Bajmokon. Dózsa György szobrát az erdélyi Réti Zoltán faragóművész készítette el háromszéki fából. A szobrot Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár és Pásztor István, a tartományi képviselőház és a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke leplezte le. „Ha Dózsa György neve elhangzik, mindenki tudja, hogy a magyar történelem nagy, meghatározó személyiségéről van szó, éljen magyarként bárhol a világon. A magyar történelem minden korszaka meglátta benne azt a személyt, akire mintaként, példaként lehet tekinteni elszántságért, akinek volt elgondolása, terve, célja egy

közösségben, és aki népéért halt mártírhálált” – mondta ünnepi beszédében Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár. Pásztor István, a tartományi képviselőház és a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke köszönetét fejezte ki a bajmoki közösség felé, hogy 20 évvel ezelőtt volt bátorságuk vállalni a nemzethez tartozást. „A Dózsa György Magyar Művelődési Központnak az útja, a vajdasági magyar közösség útjaként is felfogható. ’49-ben választotta az egyesület újra a Dózsa nevet. Emlékeztetni szeretnék, hogy ez csupán 5 évvel azt követően történt, ami lezajlott az akácánál. 5 évvel azután, ami velünk történt félrerakva az ideológiai indíttatásokat ez a közösség újra egymásba kapaszkodott” – emlékeztetett az 1944/45-ös délvidéki vérengzésekre Pásztor.

Nyilas Mihály lesz a tartományi oktatási, közigazgatási és nemzeti közösségi titkár

Nyilas Mihály, Magyararkanizsa község elnöke lesz az új tartományi oktatási, közigazgatási és nemzeti közösségi titkár, mivel elődjét, Deli Andort európai parlamenti képviselővé választották, s mandátumát várhatóan júliusban verifikálják. Nyilas Mihály jelölését Pásztor István tartományi házelnök, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke jelentette be a Pannon RTV Szubjektív című műsorában. Pásztor István a jelöléssel kapcsolatban elmondta, azt tartotta fontosnak, hogy egy jogászember legyen az új tartományi oktatási, közigazgatási és nemzeti közösségi titkár, mert az elkövetkező időkben várhatóan jogalkotási témák uralják majd a feladatok mezejét. „Másrésről Nyilas úrnak mind a közigazgatásban, mind az apparátusirányításban, mind az ügyvédi, jogi munkában tapasztalata van, úgyhogy egyrésztől úgy gondolom, át tudja venni ezt a feladatot, másrésztől jól el tudja látni” – mondta Pásztor István. A pártvezető szerint Bimbó Mihály lehet Magyararkanizsa új polgármestere.

Lemondott Gajdos István az UMDSZ elnöki tisztségéről

Lemondott az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöki tisztségéről Gajdos István, az ukrán parlament képviselője, aki azt reméli, hogy e lépésével lehetővé teszi a szervezet megállapodását az anyaországgal, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséggel (KMKSZ), és elősegíti a kárpátaljai magyar közösség összefogását – jelentette be az UMDSZ elnöksége. Gajdos az UMDSZ elnökségének hétvégi beregszászi tanácskozásán jelentette be a lemondását. Indokolásában a politikus kifejtette, hogy 12 éve irányítja az UMDSZ-t, ami egyfajta ciklus lezárását is jelenti, s nem szeretné, ha bárki azzal vádolná, hogy a személye miatt nem jöhetett létre a magyar egység Kárpátalján. A nyilatkozat szerint az UMDSZ elnöksége rövid értékelést követően tudomásul vette az elnök döntését, majd az alapszabálynak megfelelően intézkedett arról, hogy a 2014. december 6-i tisztújító közgyűlés összehívásáig az ügyvezetői teendőket a Nemzeti Tanács elnöke látja el.